

ELTE TáTK humánökológia mesterképzési szak szakdolgozati és záróvizsga követelmények

Szakdolgozat követelményei

A szakdolgozatnak egy konkrét környezeti probléma, vagy általánosságban a környezeti problémák társadalmi összefüggéseivel kell foglalkoznia: a problémák társadalmi okaival, és/vagy azok társadalmi következményeivel, és/vagy a problémák megoldásának, enyhítésének társadalmi lehetőségeivel.

A szakdolgozat fő részét a hallgató önálló kutatásának bemutatása kell adja. Ez terepmunka, adatelemzés, szakirodalmi kutatás (illetve ezek kombinációja) egyaránt lehet. A hallgatónak a dolgozatban világossá kell tennie, hogy melyek a saját, a szakirodalomhoz képest újdonságot jelentő kutatási eredményei a választott témában. (Szakirodalmi kutatás esetén elsősorban az önálló értékelések, illetve az újszerű következtetések számítanak saját kutatási eredménynek.) Önálló kutatási eredmények hiányában a szakdolgozatot a témavezető, illetve az opponens nem fogadhatja el.

A dolgozat felépítésében a hallgatónak és témavezetőjének szabadsága van, ugyanakkor minden dolgozatban szerepelnie kell:

- a dolgozatban körüljárt kérdés világos megfogalmazásának,
- az alkalmazott kutatási módszer részletes bemutatásának,
- a saját és a szakirodalomban föllelt eredmények alapos összevetésének.

Ha e 3 követelmény közül akármelyik is hiányzik, a dolgozatot a témavezető, illetve az opponens nem fogadhatja el.

A hallgatónak a szakdolgozathoz legalább 20 tudományos szakirodalmi munkát kell érdemben fölhasználnia, amelyek közül legalább 10 mindenképp idegennyelvű kell legyen (idegennyelvű szakirodalomnak kizárólag magyarul meg nem jelent munkák számítanak). Minden fölhasznált szakirodalmat hivatkozni kell. Mindezek hiányában a témavezető, illetve az opponens nem fogadhatja el a dolgozatot. A hallgató csak olyan szakirodalmat hivatkozzon, amit el is olvasott. A hivatkozások szerepelhetnek a lap alján vagy a szöveg közben is. A dolgozat végén a felhasznált munkák jegyzéke szerzők szerint ábécé-sorrendben, ezen belül időrendben legyen. Ha a hallgató egy irodalomhoz webes elérhetőséget is megad, az a pontos URL legyen, kiegészítve a letöltés pontos dátumával.

A szakdolgozat terjedelme legalább 100 000, legfeljebb 200 000 karakter kell legyen (szóközökkel együtt, de címlap, tartalomjegyzék, összefoglaló, hivatkozáslista, köszönetnyilvánítás, mellékletek és függelékek nélkül számolva). A szöveg 12-es méretű Calibri betűtípussal, 1,5-es sortávolsággal és sorkizárással készüljön. A bekezdéseket egységes behúzás alkalmazásával kell jelölni, a bekezdések között sorkihagyás ne legyen.

A szakdolgozat elején részletes tartalomjegyzéknek kell szerepelnie.

A tartalomjegyzéket (szóközökkel) 2500-3000 karakter hosszú összefoglalónak (absztraktnak) kell követnie.

A dolgozatban szereplő minden táblázatot, ábrát és fényképet sorszámmal és címmel kell ellátni, továbbá a szövegben minden esetben hivatkozni kell rájuk.

A különböző rendű fejezetcímeket különböző betűtípussal, továbbá számozással/betűjelzéssel ellátva kell feltüntetni.

A dolgozat belső címlapján az alábbi információknak kell szerepelniük:

- Eötvös Loránd Tudományegyetem - Társadalomtudományi Kar – mesterképzés,
- a szakdolgozat címe,
- szerző neve, szakja és Neptun kódja, - konzulens neve, beosztása és intézménye, - a szakdolgozat leadásának éve és hónapja.

A feltöltött példány első oldala:

Eötvös Loránd Tudományegyetem	
Társadalomtudományi Kar	
MESTERKÉPZÉS	
a szakdolgozat címe	
Konzulens:	Készítette:
név	hallgató neve
	NEPTUN-kód
	humánökológia szak
év, hónap (pl. 2019. április)	

ad 81. § (10); 84. §

(6) Humánökológia mesterképzési szakon

a) a záróvizsga az alábbi két részből áll:

aa) a hallgató a záróvizsga-bizottság előtt megvédi dolgozatát az opponensi bírálattal szemben, és válaszol a dolgozattal kapcsolatos, valamint a választott téma széleskörű ismeretéről tájékozódó kérdésekre;

ab) a hallgatók az átfogó témaköröket tartalmazó tételek egyikéről számolnak be. A tétel kidolgozására a záróvizsga-bizottság a hallgatók számára előzetes felkészülési lehetőséget biztosít;

ac) a záróvizsga-bizottság külön értékeli a védést és a tételre adott választ, mindkét esetben ötfokozatú érdemjeggyel;

b) a záróvizsga érdemjegye a szakdolgozat, a védés és az elméleti kérdésre adott három jegy számtani átlaga, két tizedes jegyre számolva;

az oklevél minősítése megegyezik a záróvizsga érdemjegyével.

1. Bioszféra és ember (*Ökológia és evolúcióbíológia, Bioszféra és ember, Az ökológiai gondolkodás alapjai tárgyak anyagából*)

1.1. A bioszféra általános jellemzői (energia- és anyagáramlás, környezeti tényezők, biodiverzitás, a bioszféra története).

- V. Smil: The Earth's Biosphere, MIT Press, 2002.
- Az ökológia nagykönyve. HVG Könyvek, 2021.

1.2. A fő globális környezeti problémák (éghajlatváltozás, szmog, fajkihalások, a szintetikus vegyületek okozta problémák).

- Az ökológia nagykönyve. HVG Könyvek, 2021.
- C. McDaniel & J. Gowdy: Az édenkert kiárúsítása – Példázat a természet tönkretételéről, Typotex, 2013 – 3. és 6. fejezet.

1.3. Élelmezési gondok és édesvíz-szűkösség a világban. Az intenzív mezőgazdaság fő jellemzői és kritikája.

- H.C.J. Godfray et al.: Food security: The challenge of feeding 9 billion people. Science 327: 812-818, 2010.
- S. Postel: Az édesvíz és a rá épülő életközösségek megőrzése, in A világ helyzete 2013, Föld Napja Alapítvány.

1.4. A környezeti problémák társadalmi háttere: népességszám, termelés/fogyasztás, technológia, gazdaságszerkezet, a gazdaság földrajzi mintázata. Trendek és a visszafogás lehetőségei. A közlegelő tragédiája modell.

- G. Hardin: A közlegelő tragédiája, in Lányi A. (szerk.): Természet és szabadság, Osiris, 2000.
- Takács-Sánta A.: Bioszféra-átalakításunk nagy ugrásai. L'Harmattan, 2008. 1. és 3. fejezet.
- Takács-Sánta A.: A közlegelő komédiája. L'Harmattan, 2017. 1. és 3. fejezet.

2. Politikai ökológia (Politikai ökológia, Környezet és etika anyagából)

2.1. A globális társadalmi-gazdasági struktúrák a bírálókat tükrében

- Pataki György, Takács-Sánta András szerk: Természet és gazdaság. Typotex, Budapest 2004
- Herman Daly: Egy megállapodott gazdaság felé. Kovász 16.4. 2012
- Lányi András: A fejlődéstől a fenntarthatóságig. In: Bevezetés az ökofilozófiába – kezdő halódóknak. L'Harmattan, Budapest 2020

2.2. Új társadalmi mozgalmak. A környezetvédelemtől az ökopolitikáig

- Andrew Dobson: Green Political Thought. Routledge, London 2008
- John Dryzek: The Politics of the Earth. Oxford University Press 2022
- Murray Bookchin: Innen – oda; Túl a neomarxizmuson. In: Bozók A, Seres Z, Sükösd M. szerk: Anarchizmus – ma. T-twins, Budapest 1994
- Ulrich Beck: Kockázattársadalom – Út egy másik modernitásba, 1.2. és 8. fejezet. Századvég, Budapest 2003

2.3. Az ökológia politikai filozófiája

- Robyn Eckersley: The Green State 4-6. fejezet. The MIT Press, Cambridge MA 2004
- Roger Scruton: Zöld filozófia, 5. és 7. fejezet. Akadémia Kiadó, Bp. 2018
- Lányi András: Együttéléstan – az ökopolitika filozófiája. In: Lányi i.m.

2.4. Etika egy több-mint-emberi világban

- Lányi András, Jávorka Benedek szerk: Környezet és etika. L'Harmattan, Budapest 2005

3.Ökológiai közgazdaságtan

3.1.Környezetgazdaságtan: a természet értékének számszerűsítése, diszkontálás, kereslet-kínálati összefüggések, externáliák, a növekedési modell.

- Pearce, D.W. 1976. Environmental Economics: Longman.

3.2.Ökológiai gazdaságtan: a mérhetőség kritikája, a diszkontálás kritikája, a homo oeconomicus modell kritikája, az externáliákkal kapcsolatos kritika, a növekedési modell kritikája, illetve mindezek alternatívái.

- Daly, H.E., and J. Farley. 2011. Ecological Economics, Second Edition: Principles and Applications: Island Press.

3.3.Ökoszisztéma-szolgáltatások és társadalmi jóllét. Ökoszisztéma-szolgáltatások koncepciója, annak kritikája. Társadalmi jóllét meghatározásai. Ökoszisztéma-szolgáltatások és a társadalmi fejlődés kölcsönhatásai.

- Kovács, Eszter, György Pataki, Eszter Kelemen, and Ágnes Kalóczkai. 2011. "Az ökoszisztéma-szolgáltatások fogalma a társadalomkutató szemszögéből." Magyar Tudomány no. 7.

- Sen, Amartya Kumar. 2003. A fejlődés mint szabadság. Budapest: Európa Kiadó.

- MEA. 2005. Millennium Ecosystem Assessment. Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. Washington DC: World Resource Institute.

4. Környezetmenedzsment (*Fenntartható vidékfejlesztés, Környezetpolitika, Környezetgazdálkodás, A természetvédelem alapjai tárgyak anyagából*)

4.1. A környezetvédelem hazai intézményrendszere és érdekviszonyai, az egyes szakterületek helyzete

- Fodor László (2015; 2. javított kiadás): Környezetjog. Debrecen. 3. fejezet A környezetvédelem állami szervezetének vázlata. pp. 114-123.
- OECD (2018): Environmental Performance Reviews - Hungary. Chapter 2. pp. 85-102.

4.2. A környezetgazdálkodás elméleti alapjai és alkalmazásuk az energia- valamint a hulladékgazdálkodásban

- Balogh Emese és Szilágyi László (szerk.) 2007: Nulla hulladék – Zero waste - a HuMuSz javaslatai önkormányzatok számára
- Munkácsy Béla 2018: Energiaföldrajz és energiatervezés. Egyetemi jegyzet, ELTE TTK

4.3. A természetvédelem elmélete és gyakorlata.

- Standovár T. – R.B. Primack: A természetvédelem biológiai alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.
- Juhász Nagy P.: Eltűnő sokféleség, Scientia, 1993.

4.4. A fenntartható vidékfejlesztés és a magyar agrárfejlődés sajátos vonásai

- Ángyán J.: Tájgazdálkodási és vidékfejlesztési ismeretek. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, KTI. Gödöllő, 2008
- Kajner P.: Végkiürítés előtt. In: Lányi A. – Farkas G. (szerk.): Miért fenntarthatatlan, ami fenntartható? L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. p. 237–279
- Kajner P. – Lányi A. – Takács-Sánta A. (szerk.): A fenntarthatóság felé való átmenet jó példái Magyarországon. Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanács, Műhelytanulmányok - No. 18., 2013
- Lányi A: Miért fenntarthatatlan, ami fenntartható? In: Lányi A. – Farkas G. (szerk.): Miért fenntarthatatlan, ami fenntartható? L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010, p. 12–61

4.5. Helyi, közösségi megoldások az ökológiai válságra. Ökolokalizmus.

- Takács-Sánta A.: A közlegelők komédiája. L'Harmattan, 2017. 4-7. fejezet.
- F. Curtis. Öko-lokalizmus és fenntarthatóság. In: Scheiring G. és Boda Zs. (szerk.) Globalizáció és fejlődés: Kritikai fejlődéstanulmányok szöveggyűjtemény, 562-593. Védegylet – Új Mandátum, 2011.